

Piyano Sonatı No.8, Do Minör Op.13 (Patetik)

* Grave-Allegro di Molto e con brio * Adagio Cantabile * Rondo. Allegro

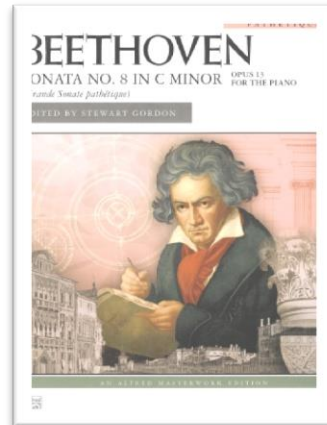

Beethoven'in "Pathétique" (acıklı) sonatının yalnızca ilk akordunu dinlemeniz bile, bu başlığı "patetik" hissinden çok, Eski Yunan'da ikna etme yeteneği ve yöntemi anlamına gelen "pathos" yerine kullandığını düşünülebilir. İnsanı yakalayiveren bir Do minör akor ağır girişi başlatır ve bir kez daha geri dönerek kaynayan allegro'yu kesintiye uğratar. Bu, Beethoven'in kariyerinin ortalarına doğru geliştireceği kahramansı tabiat için bir ön çalışma gibidir ve mücadeleyi temsil eden bir anahtar olarak Do minörle ilişkisini güçlendirir: Eroica Senfonisi'nin cenaze marşında ve son piyano sonatında (Op.111) da kullanacağı bir anahtardır.

Açış ölçüsü kadar çekici olan şey, iç kısımlarıyla sıcak bir şekilde salınan şarkı benzeri ağır ölçüdür, ki bu, sayısız genç piyano öğrencisini hayran bırakmış ve etkilemiştir. Adagio, Ayışığı Sonatı'nı popülerlikte alt edememiş olarak bir eleştirmenin sözleriyle "aranjör ve engelleyicilerin" kurbanı olmuştur.

Beethoven, 1799'da basılan ve Kont von Lichnowsky'ye ithaf ettiği Op.13 Sonat'ına "Grande Sonate Pathetique" başlığını kendisi vermiştir. Bu

isimle, eserinin gerçekten acının ürünü olduğunu, yalnızca birbiri ardına sıralanmış güzel seslerden ibaret kalmadığını dostu ve koruyucusu kontu kanıtlamak istemiş ve sonat Patetik adıyla değil, insanı kavrayan derin anlatımıyla ün kazanmıştır. Beethoven'in piyanist olarak gücünün zirvede olduğu, verdiği resitallerle Viyana'da ün kazandığı ve aynı zamanda da işitme duyusunun azaldığı yıllara ait olan Patetik Sonat, eleştirmen H. Mersman'a göre Goethe'nin Werther'i gibi ün kazanmış, piyano çalan amatörler bile esere ilgiyle sarılmışlardı.

Sonat'ın 4/4'lük ölçüde ve Do Minör tondaki 1. Bölümü (Grave-Allegro di Molto e con brio) trajik ortama yol açan ve olgun (Grave) girişle tüm eserin müzikal gelişimini yönlendirir. Bunu izleyen hızlı ve parlak Allegro, ağır bölmeye dinamizmle ve senfonik bir güçle yanıt verir: Durmaksızın gelişen bu hızlı tempoyla, Beethoven'in öğrencisi Czerny'nin belirttiği gibi, "Ancak hızını azaltabilen (titardando) soğukkanlı ustalar başedebilir." Bölüm ağır (Grave) girişi üç kez kısaca duyurarak soluklanır gibi olur...

2/4'lük ölçüdeki 2. Bölümde, ağır ve ezgisel (Adagio cantabile) tempoda, sakin, hülyalı bir şarkı söyler gibi yansıtılan sevimli ezgi, orta bölüme güçlü dramatik aksanlarla huzursuzlaşır gibi olursa da, sonda yine eski mutlu havaya ulaşır...

4/4'lük ölçüde ve Do Minör tondaki 3. Bölüm hızlı (Allegro) tempoda bir Rondo'dur. Ancak bu neşeli ve basit bir rondo değil, birinci bölüme karşılık veren, içten gelen fırtına gibi bir gücü duyuran, trajik karanlık üstünde parlayan bir güzellik oluşturan bir rondo'dur. Bas seslerde durmaksızın ilerleyen arpejlerin eşliğinde beliren ana tema tutkulu bir zariflikle seçkinleşir. Pastoral havadaki ikinci temayı izleyen sakin, zengin tınlı ve sona doğru taze güçle canlanan üçüncü tema ise bölümün kalbi gibidir. Senkoplu ve güçlü akorlarla gelişen coda, yalnız rondo'ya değil, tüm sonata yakışan tutkulu bir yükselişle sonu hazırlar.

(Süre 20')

<http://www.youtube.com/watch?v=a8XYrNrlBj4>

